

Tatjana Segedin-ev, arhivist Istorijskog arhiva Subotica

AUTOMOBILSKI KLUB SUBOTICA 1925-1945. GODINA

Voza-i Formule 1 svoje automobile do`ivljavaju kao tehni-ka dostignu}a pomo}u kojih }e se sportski nadmetati i premo{ }avati vreme munjevitom brzinom da bi stigli do cilja. Ali automobil je i prevozno sredstvo, danas preko potrebno za savladavanje velikih daljina. Posjedovanje automobila je i pomodarstvo i statusno obele`je. Od zaljubljenosti i sporta do unosnog posla i statusnog obele`ja tekao je razvoj, usavr{avanje i napredak automobila.

Po-etkom XX veka uticaji industrijski razvijene Evrope dopiru i do Subotice. Prvi pravi zaljubljenici u tehniku prihvataju automobile zbog toga {to u njemu vide prevozno sredstvo budu}nosti. Ljudi, -ija je profesija bila trgovina, nabavljaju automobile zbog mogu}nosti dobrog nov-anog profita, a bogati slojevi zbog jo{ jednog ko-opernog statusnog simbola. Jedni su glancali njegovu karoseriju do maksimalnog sjaja, drugi su ga nesebi-no koristili, a neki su ga i ovekove-ili zajedno sa porodi-nim fotografijama. Prednost i komfor koji je automobil pru`ao u svakodnevnom `ivotu brzo su osvojile simpatije i me|u {irim slojevima populacije.

Vlasnik prvog automobila u Subotici bio je apotekar Ferenc Zilberlajtner. On je svoje vozilo prikazao javnosti jula 1901. godine.

U gradu Subotici se postepeno pove}avao broj vlasnika automobila. Nedugo posle zavr{etka Prvog svetskog rata javi}e se ideja da se oformi Klub u Subotici koji }e okupljati "automobiliste".

Automobilski klub u Subotici je osnovan 23. januara 1925. godine. Klub je osnovan kao sekcija Automobilskog kluba Kraljevine SHS. (1) Prve ideje o formiranju kluba daju sami vlasnici automobila i prijatelji auto sporta u Subotici, na sednici 11. novembra 1924. godine koja je odr`ana u domu Udru`enja trgovaca i industrijalaca. Vlasnici automobila i prijatelji auto sporta re{avaju da se u Subotici obrazuje klub kao sekcija Automobilskog kluba Kraljevine SHS. Upu}ena je molba Upravnom odboru centralnog Auto kluba u Beogradu, da bi se donelo re{enje o njegovom obrazovanju. Ve} slede}e godine u Subotici dolazi do osnivanja Kluba.

U Domu industrijalaca i trgovaca su se okupljali najvi|eniji i najbogatiji ljudi grada i okoline. Zbog svojih imovinskih mogu}nosti i poslova koje su obavljali bilo je logi-no da }e oni me|u prvima posedovati automobile i postati -lanovi ovoga Kluba. Tako je na prvoj sednici ovoga udru`enja (2) izabran Upravni odbor, Nadzorni odbor, izabran je predsednik, sekretar i blagajnik. [aroliki sastav -lanova ukazuje na to da je ljubav prema automobilizmu stajala iznad nacionalnih, verskih i strukovnih podela. Za razliku od mnogih drugih klubova i udru`enja u Subotici, -ija se baza zasnivala na nacionalno-verskim osnovama, Klub automobilista je okupljao

vlasnike i ljubitelje automobila i auto sporta. Zaljubljenost u ova dostignuća tehnike im je bila zajednička i ona je dominirala.

Za članove prvog Upravnog odbora ovoga Kluba 1925. godine su izabrani:

1. dr Eugen Engelman, veleposjednik
2. dr Vladislav Manojlović, kraljevski javni bežik
3. Laj-o [reger, izvoznik
4. D'ord` H. [el, direktor Električne centrale
5. dr Ladislav Nej, lekar
6. Antun Be(li), direktor filijale I Hrvatske (tedionice
7. Milan Damjanovi}

U Nadzorni odbor su izabrani:

1. Vojislav Bela Gabor, industrijalac
2. Ivan Sari}, gradski -inovnik
3. Leo [tras, in`enjer.

Za predsjednika Kluba je izabran dr Vladislav Manojlović (1869-1938.) advokat, predsjednik Srpske crkvene opštine, narodni prvak i višestruki poslanik na narodnim crkvenim saborima. Nakon završetka Prvog svetskog rata nalazio se na višefunkcijskoj ulazi kao (to je Udruženje trgovaca i industrijalaca "Loyd", bio je član mesnog (kolskog odbora, kraljevski javni bežik, predsjednik Rusko-SHS kluba. Bio je jedan od osnivača i samoga Automobilskog kluba Kraljevine Jugoslavije. Za sekretara je izabran Milan S. Damjanovi} a za blagajnika Antun Be(li). ^lanarina za 1925. godinu je iznosila 600 dinara, a adresa je bila Trgovački dom "Loyd".

Centrala Automobilskog kluba nalazila se u Beogradu a u Subotici se nalazila samo sekcija toga kluba. U Beogradu se odlučivalo o svim važnim pitanjima koja su se odnosila na automobile, njihove vlasnike, na razvoj automobilizma uopšte, otvaranje benzinskih pumpi, o prodaji kvalitetnog i istog benzina, o grbu, o plakatu kluba, i uopšte o svim novinama u automobilizmu. Rad Kluba je bio centralizovan i rukovodjen odlukama iz Beograda. Oblasni odbori su rešavali pitanja koja su bila u interesu teritorija na kojima su se klubovi nalazili. Među njima je postojala dobra saradnja. Tako se oblasni odbor Bačke oblasti zalagao za popravku puteva od Sombora preko Svetozar Miletića, Bajmoka, Subotice do Horgoša. (3) Svaki vlasnik automobila je bio obavezan da plaća dr`avnu taksu. Osim dr`avne plaćala se i gradska taksa. Za dr`anje luksuznih i putničkih automobila za ličnu upotrebu, i autobusa plaćala se taksa na godinu od 500-2000 dinara, a za dozvolu stajanja na određenim stanicama za automobile se plaćalo 500 dinara godišnje. (4)

^lanovi Automobilskog kluba koji su platili članarinu za 1925. i 1926. godinu uvaživali su povlastice višeg od 50% popusta na svim dr`avnim `eleznicama i brodovima tri puta godišnje. Maja 1927. godine umire sekretar i član kluba Milan S. Damjanovi}. Tom prilikom beogradska sekcija (alje telegram saopćena. Na sednici Upravnog odbora subotičke sekcije koja je održana 5. aprila 1928. godine za redovnog člana izabran je Dušan Manojlovi} tadašnji veliki `upan grada Subotice. Te godine članarina je iznosila 600 dinara, upisnina 200 dinara, članska legitimacija 25 dinara a klubska značka 60 dinara.

Sekretar subotičke sekcije od 7. jula 1929. godine postaje dr Miloš Pavlovi}. Zahvaljujući njemu u velikoj meri je sačuvana prepiska ovoga kluba jer su se spisi nalazili kod njega na `uvanju sve do 1960. godine. (5) Miloš Pavlovi} poznati doktor pravnih nauka, ostaje kao sekretar Automobilskog kluba u Subotici sve do njegovog gašenja. (6)

Na svim svojim sednicama i sastancima članovi i sami vlasnici automobila zalagali su se za poboljšanje uslova za vlasnike automobila, razne olakšice za poboljšanje i izgradnju puteva i uopšte za napredak u okviru ove oblasti. Broj automobila se stalno povećavao. U predmetu koji

poti-e iz 1927.godine dat je spisak od 154 vlasnika automobila. Vlasnici automobila su zahtevali sni`enje gradske takse na vozilo koje su razrezivane odlukom gradskog Senata. Ove `albe su sve odbijene, sa obrazlo`enjem da su pravilno bile razrezane. Interesantno je da su gradske poreske vlasti u cilju saznavanja pravoga stanja anga`ovale -ak i "tajne detektive". Tako je na ulo`enu revizornu molbu "Amerikan auto Weigand & Co" anga`ovan Grgo Bukvi} radi utvr|ivanja -injenica koji je zvani-no izjavio da su dva automobila prodana u Sanad i u Ba-ku Topolu i da se porez ima platiti. (7) U istom predmetu je sa-uvan spisak automobila u Subotici. Vlasnici automobila su bili du`ni da pla}aju gradsku taksu. U spisku je nazna-en vlasnik automobila, adresa stanovanja, marka automobila i broj registarske tablice :

1.	Adrija osiguravaju}e dru{tvo	Fra Jese trg br.15	[evrolet	B. 1849
2.	Alma{i \uro	Vojni-ka ul. 10	Pe`o	B.901
3.	Automobilia	Subotica	Fijat	B.714
4.	Birn Karlo	Vilsonova 34	Ford	B.1146
5.	Udovica Birman Jakova	Tolstojeva br.4	Ford	B.785
6.	Bata Ladislav	Jela-i}eva br.8	Matlis	B.1654

7.	Blaho Mirko	13. Novembar br. 44	Ford	B.894
8.	Birn Karlo	Vilsonova br.34	Ford	B.1142
9.	Birka{ Stevan	Zrinjski trg	Diana	B.1202
10.	Be}ak Silvester	Kranska br.8	[evrolet	B.1582
11.	Berger Jakov	Save Tekelije br.80	Benz	B.709
12.	Barzel Jakov	Prometno dru{tvo	Fiat	B.506
13.	Dr. \uri{i} Mileta	Beogradski put br.58	Citroen	B.1054
14.	Dohanj Zoltan	Trumbi}eva br.20	Essex	B.1629
15.	Elektri-na centrala	Pali}ki put	Cadillac	B.1619
16.	Elektri-na centrala	Pali}ki put	Debrûn	B.712

17.	Elektri-na centrala	Pali}ki put	Debrûn	B.713
18.	"Ferum D.D."	Maj}anski put	Fiat	B.229
19.	Frenkl Ignac	Segedinski put br.313	Ford	B.790
20.	Fi}er Antun	[enoina	Essex	B.1449
21.	Gombo{ Jene	Blesak Telep br.9	Ford	B.1349
22.	Glid Vilim	13. Novembar br.31	Fiat	B.308
23.	Gabri} Ivan	Prestolonasled nika Petra br.11	Citroen	B.1479
24.	Gros Ela	Bunjeva-ka br.91	Ford	B.371
25.	Supruga Gabri} Ivana	Prestolonasled nika Petra br.11	Citroen	B.1845
26.	Grosberger Ignjat	Trumbi}eva br.4	Fiat	B.683
27.	Hartman Josip	Preradovi}eva br.18	Berlie L.	B.106
28.	Hamburger Josip	Paralelni put br.104	Ford	B.372
29.	Hercog Vladislav	Prestolonasled nika Petra br.35	Dedion Buton	B.1595
30.	Dr Hes Dezider	Jurjevska br.13	Ford	B.1059
31.	Huter Arpad	Bene Sudarevi}a br.4	Ausaldo	B.1244
32.	Horvat i Virc	Vinkova-ka br.1	Fiat	B 1846

33.	Huter Arpad	Bene Sudarevi}a br.4		B.1464
34.	Horvat i Virz	Vinkova-ka br.1	Citroen	B.1621
35.	Horvat i Virz	Vinkova-ka br.1	Dedion Buton	B.1771
36.	Hiter Arpad	Bene Sudarevi}a br.4	[evrolet	B.431
37.	Hajdu{ka i Hermann	Karad` i}eva br.12	Ford	B.442
38.	Hubai Tibor	Segedinski vinogradi br.158	Aris	B.663
39.	Hingl Julio	Topni-ka br.20	Peugeoth	B.1063
40.	Juri} Marko	[trosmajerova br.7	Ford	B.1246
41.	Korhec Julio	Jugovi}eva br.6	Torpedo	B.307
42.	Dr Hes Dezider	Jurjevaska br.13	Fiat	B.512
43.	Konen Vilim	Preradovi}eva br.18	Fiat	B.346
44.	Konen Vilim	Preradovi}eva br.18	Renault	B.1249
45.	Klajn Geza	B. Sudarevi} br.6	Ford	B.661
46.	Kmec Andrija	Pali} br.68	Ford	B.979
47.	Kudlik Stevan	Kumanovska br.17	Ford	B.1103
48.	Kihler i drug	Pali}ki put	Fiat	B.1188
49.	Kalman Aleksandar	Pali} br.53	Ford	B.1147

50.	Kalman Aleksandar Ago{ton	Kumanovska br.7	Fiat	B.194
51.	Kalman Aleksandar	Pali} br.53	Ford	B.1143
52.	Kon Aleksandar	Zrinjski trg br.35	Fiat	B.1245
53.	Ki{ Bela	Petrogradska br.13	Ford	B.1496
54.	Kain Laj-o	Trg Slobode	Citroen	B.1622
55.	Kain Laj-o	Trg Slobode	Okland	B.1934
56.	Kain Laj-o	Trg Slobode	Citroen	B.1603
57.	Kasiba Josip	M.Tompa br.1063	Ford	B.1939
58.	Kasiba Josip	M.Tompa br.1063	Ford	B.1850
59.	Kova-ev Marijan	Gradska najamna palata	Ford	B.1362
60.	Kadar De`e	Petrogradska br.18	Renault	B.1639
61.	Udovica Kalmar Petra	Zobnatica	[tajer	B.939
62.	Korhec Julio	Jugovi}eva br.7	Fiat	B.1937
63.	Klajn Geza	B.Sudarevi} br.6	Ford	B.1508
64.	Lelbach Julio	Aleksandrova br.2	Fiat	B.1086
65.	Leko Franjo	Paralelni put br.119/a	Fiat	B.1627
66.	Licht Ilona	Krupe`i}eva br.4	Essex	B.1798

67.	Ladanji Nandor	Aleksandrova br.3	Ford	B.1315
68.	Licht Ilona] iril Metoda trg br.1	Turino	B.91
69.	Levental Henrik	B.Sudarevi}a 11	Fiat	B.632
70.	Lerinc Ambru{	Juki}eva br.32	Ford	B.1114
71.	Dr Miladinovi} Radivoj	P.Kujund`i} br.12	Benz	B.1061
72.	Dr Manojlovi} Vladislav	Aleksandrova br.8	Fiat	B.1342
73.	Maksimovi} \or e	Antunovi}eva br.4	Oppel	B.1714
74.	Malagurski Albe	Agina	Citroen	B.1736
75.	Miler Julio	Aleksandrova		B.469
76.	Dr Nej Lacika	Kara or a br.2	Fiat	B.776
77.	Na Torma Andrija	Kumi-i}eva br.48	Peugeot	B.1062
78.	Op{ta Privredna banka	Aleksandrova	Fiat	B.387
79.	Op{ta Kreditna banka	Kara or ev trg	Fiat	B.680
80.	Piukovi} Josip	Jela-i}eva br.4	Puch	B.104
81.	"Primarius"	Maj{anski put br.130	Fiat	B.779
82.	Piukovi} Josip	Jela-i}eva br.4	Fiat	B.1193
83.	Piukovi} Bela	Palmoti}eva br.3	Fiat	B.1058

84.	Presburger Aleksandar	Frankopanska br.12	Bignon	B.1754
85.	Rudi} Stipan	Juki}eva br.68	Pe`o	B.114
86.	Rotman Mirko	Cara Lazara br. 5-7	Dedion Buton	B.1553
87.	Ruff bra}a	Vilsonova 17	Citroen	B 686
88.	Racko Mihajlo	Trg Slobode br.2/5	Opel	B 105
89.	Rot Bela	Zrinjski trg br.28	Ford	B
90.	Racko Dezider	Trg Slobode br.5	Ford	B 789
91.	Subotica grad	Varo{ka ku}a	Benz teretni	B 370
92.	Subotica grad	Varo{ka ku}a	Ford - teretni	B 1625
93.	Subotica grad	Varo{ka ku}a	Ford	B 1626
94.	Subotica grad	Varo{ka ku}a	Ford - teretni	B 1938
95.	Sabo Ago{ton	Frankopanska 35	Fiat	B 1242
96.	Dr Santo Gabor	Sokolska br.2	Ford	B 1616
97.	Sari} Irena	Ivanova 24	Avis	B 367
98.	Sagmajster Imre	Had`i}eva 20	Ford	B 261
99.	Sekelj Bela	P.Kujund`i}a br.28	Citroen	B 1124
100.	Sebenji Albe	Oslobo enja br.114	Fiat	B 1494
101.	[imi} Sima	Hala{ki vinogradi br.234	Fiat	B 1380

102.	Sabo Albert	Oslobo enja br. 128	Fiat	B 1614
103.	Sabo Albert	Oslobo enja br.128	Fiat	B 1615
104.	Stipi} Stevan	Prestolonasled nika br.26	Citroen	B 1785
105.	[amu Josip	Segedinski vinogradi	Ford	B 1204
106.	Dr Terek Bela	Jela-i}eva br.4	Ford	B 1060
107.	Trgova-ko dru{tvo d.d.	Fra Jese trg br.2	Ford	B 1204
108.	Terlei Balint	Zobnatica br.14	Ford	B 701
109.	Terlei Balint	Zobnatica br.14	Alfa Romeo	B 1691
110.	Ujhazi Eduard	Kr.Petra Park br.6	Peugeot	B 1296
111.	Vajcenfeld Marcel	Cara Du{ana br.1	Ford	B 1097
112.	Vajgand i drug	P.Kujund` i}a br 2	Ford	B 1008
113.	Ki{ Mihajlo	Skotus Vijatora 37	Okland	B 999
114.	[lezinger i Vajs	Pa{i}eva br.2	Stude Backer	B 1064
115.	Vince De`e	Luda{	Fiat	B 1234
116.	Udovica Vojni} Julija	Pavlovac 56	Delage	B 896
117.	Vajs Aleksandar	Antunovi}eva br.11	Ford	B 1617
118.	Vajgand i drug	P.Kujund` i}a br.2	[evrolet	B 1563
119.	"Zorka D.D."	Hala{ki put	Fiat	B 778

120.	Stipan Konc	Frankopanska br.22	Citroen	B 1401
121.	Mirko Mamu`i}	Bene Sudarevi}a br.9	Okland	B 999
122.	Dragutin Ciraki	Duli}eva br.9	Fiat	B 714
123.	[ime Miler	Trumbi}eva br.26	Citroen	B 297
124.	Dr Mirko [ulman	Vilsonova br.19	[teyer	B 310
125.	Dr Dene{ Strelicki	P.Kujund`i)a	Union	
126.	Marija Ivandeki}	Meduli}eva	[isler	B 2054
127.	Aleksandar Kalkus	Vinogradska	[isler	B 2054
128.	Zvonimir Pi{kuli}	Aleksandrova br.6	Fiat	B 333
129.	Laj-o Kadar	Save Tekelije br.30	Citroen	B 1845
130.	Zoltan i Aleksandar Ingus	Luda{	Fiat	B 342
131.	Dr Mihajlo Proke{	Vilsonova 45	Talbot	B 349
132.	Ladislav Rozencvajg	Vinogradarska br.7		B 316
133.	De`e Kaji}	Ostoji}eva br.8		B 1479
134.	De`e Kadar	Petrogradska br.18	Citroen	B 1621
135.	Milan [ovljanski	Gr.slagali{te	Fiat	B 1848

136.	Dr \ura [anta	Paje Kujund` i}a br.7	[evrolet	B 371
137.	Nandor Rajner	Sokolska br.12	D.buton	B 1810
138.	Julka Pelhe	Hvarska br.11		B.1405
139.	supruga Ernesta Hermana	13.novembra br.10	Ford	B 2160
140.	Petar Kai}	Zrinjski trg br.2	Citroen	B 1479
141.	Bela Ki{	Preradovi}eva br. 13	[taer	B 2042
142.	Aleksa Kuprianov	Crnojevi}eva br.1	Fiat	B 1848
143.	Dr Dene{ Strelicki	Prestolonasled nika Petra br.8	Citroen	B 2166
144.	Franjo Si-	Aleksandrova br.3	Citroen	B 2188
145.	Etelner Pinter	M. Tompa	Citroen	B 2164
146.	Jelena Kora}	Kumanovska br.19	Peugeot	B 1296
147.	Bela Ki{	Oslobo enja br.107	[taer	B 2162
148.	Dezider Kadar	Petrogradska br 18	Fiat	B 1846
149.	Aranka Sebenji	Oslobo enja br. 114	[taer	B 2163
150.	Karol Joso Batani}	[aba-ka br.32	Ford	B 1142
151.	Karol Joso Batani}	[aba-ka br.32	Ford	B 1146
152.	Dezider Kadar	Petrogradska br.18	Fiat	B 2048

153.	Andrija Rabata	Slepa br.8	Fiat	B 2009
154.	Mik{a Glik	Kvaternikova br.8	Ford	B 858
154.	Tereza Gabri}	Prestolonasled nika br.11	Sandler	B 2168

Slede}e godine 1928. ukupni broj putni-kih i teretnih automobila je iznosio 190. (8) U gradu se pominju radionice za popravku automobila "Automobilia" u Skadarskoj br.7 (dana{nja ul. @ilinski), "Metropol garage" u Oslobo|enja br.23 (dana{nji Marksov put), "Weingand et Co., Paje Kujund`i}a 4 (dana{nja Bra}e Radi}). Pominje se pet autogara`a :

1. Amerikan auto, vlasnik: Josip Weingard, Paje Kujund`i}a 4 (dana{nja ul.Bra}e Radi}) gde je bilo mesta za 15 kola

2. Automobilia, vlasnik: Ing. Leo [tras, Skadarska 7 (dana{nja ul. @ilinski) gde je bilo mesta za 20 kola

3. Bata Laj-o, Zrinjski trg 24 (dana{nji Trg Oktobarske revolucije) gde je bilo mesta za 15 kola

4. Na| Geza, [tosova 14 (dana{nja P.[tosa) gde je bilo mesta za 15kola

5.Presburger Josip, Oslobo|enja 23 (dana{nji Marksov put) gde je bilo mesta za 15 kola.

Postojala je autoagentura Rajner Nandora u Sokolskoj ulici 18 (dana{nja Petra Drap{ina), kao i auto taxi -ije je stajali{te bilo pred Gradskom ku}om sa brojem auto taxija 30 a tarifa je bila po pogodbi. [ofersko udru`enje se nalazilo u Gradskoj kafani, predsednik je bio Toni Ban, a broj -lanova je bio 38. (9)

U knjizi "Privreda Vojvodine u 1929.godini" pominje se da je u Subotici bilo u 1928.godini 160 li-nih kola, 45 teretnih, 6 autobusa i 30 motocikla. U 1929.godini je bilo 160 li-nih kola, 61 teretna kola, 9 autobusa i 35 motocikla. (10)

Pobolj{anje i izgradnja saobra}ajne mre`e vodila je do lak{e komunikacije i kretanja roba u trgovini i industriji. Ove akcije su se sprovodile u severnoj Ba-koj ali i u celoj zemlji. Preko suboti-ke teritorije ukr{talo se i prolazilo je deset puteva (podaci poti-u iz 1929.godine):

a) Horgo{ki put (Subotica-Horgo{}), koji je od Subotice do Pali}a bio u dobrom stanju, a lo{ do granice.

b) Subotica-Ba-ka Topola, koji je popravljan tokom 1928.godine.

c) Maj{anski put, koji je bio delimi-no izgra|en od cigle (klinkera).

d) Hala{ki put, koji je tako|e bio izgra|en od cigle (klinkera)

e) Subotica-^ikerija (Bajski put)

f) Subotica-Bajmok

- g) Subotica-Senta
- h) Subotica-[^]antavir
- i) Subotica-Pa-ir
- j) Gornji Tavankutski put, koji je bio delimi-no izgra|en. (11)

Osim ovih puteva, na teritoriji op{tine je postojao veliki broj "letnjih" puteva. Ovi putevi su bili utrti u zemlji ili na pesku na rubovima polja ili livada. Saobra}aj se na ovim putevima obavljao te{ko, naro-ito za vreme ki{ovitih dana dok su leti to-kovi upadali u pesak. Ovakvi putevi su za automobile bili gotovo neprohodni. Usled pove}anja broja motornih vozila ukazala se potreba za izgradnjom puteva i njihovim odr`avanjem u dobrom stanju. Upotreba motornih i teretnih kola-izvan grada na mnogim mestima je bila nemogu}a jer je ve}ina puteva bila neprohodna. Zbog lo{ih puteva automobili i autobusi su se brzo kvarili i de{avali su se -esti defekti. Po putevima su se -esto usled prolaska vozila dizali oblaci pra{ine koji su ometali okolno stanovni{tvo. Tako je u zapisniku Senata iz 1926.godine zapisano : "Autopromet gradskih i okolinskih puteva naglo raste, a sa ovim se i onako pra{an vazduh grada jo{ naglo kviri. Od strane gradske kapetanije izdato nare|enje, koje se odnosi na brzinu vo`nje automobila ne odr`avaju se i to naro-ito me|u pali}kim vilama." (12) Brza vo`nja se ka`njavala od strane gradske policije prema postoje}im propisima, koji su predvi|ali kaznu zbog prebrze vo`nje.

Suboti-ki Odbor Auto kluba se zalagao da se dovedu u red ulice grada, Pali}ki put, put Subotica-Horgo{ da se putem spoje Subotica i Sombor.

^lanovi Kluba su tako|e u-estvovali na sednicama centralnog Upravnog odbora I na centralnom glavnom zboru gde se raspravljalo o sni`enju cena auto-triptiha i benzina.

Osim re{avanja ovih pitanja -lanovi kluba su -esto u-estvovali i odlazili i na izlete. Tako su 1928.godine na auto-izletu u Minhen i Salcburg u-estvovali dr Vladislav Manojlovi} i Joca Manojlovi}.

^lanovi kluba su 5. maja 1929.godine uprili-ili do-ek kolegama iz beogradske sekcije. Prilikom do-eka je u-estvovalo 17 vlasnika automobila koji su svojim vozilima i{li u susret gostima do Ade. Zapisni-ar ovoga doga|aja prime}uje da se na ovome izletu desila samo manja nezgoda prilikom koje je jedan to-ak automobila "Barzel" d.d., u jednoj o{troj krivini izme|u Stare Kanji`e i Sente odleteo u Tisu, ali bez posledica po putnike.(13) Dr Vladislav Manojlovi}, predsednik sekcije je u-estvovao na automobilskom sletu svih sekcija AK Kraljevine SHS, koji se odr`avao 6, 7 i 8 septembra 1929. godine. Sa njime su putovali njegova supruga Melanija Manojlovi}, sin Samko Manojlovi} i brat dr Joca Manojlovi}. Putovali su kolima "Fiat 925" putem kroz centralnu [umadiju, dolinom Ibra i ravnog Podunavlja.

Jedan od ciljeva koje su sebi postavili u radu -lanovi Automobilskog kluba je bila i popularizacija turizma. U tom cilju su -esto organizovani auto-izleti kroz zemlju i u inostranstvu. Tako je 1932.godine bila organizovana automobilska turneja kroz ju`nu Srbiju. Od -lanova suboti-ke sekcije su na turnrji u-estvovali dr Vladislav (predsednik kluba), Joca Manojlovi} (advokat) sa jednim automobilom i Vilim Konen Jakob-i} (industrijalac) sa drugim automobilom.

U prvom automobilu su se pored pomenutih nalazili još Lepedet Ilija (finansijski stručnjak i direktor Gradske (tedionice), [reger Mirko (industrijalac) i dr Miloš Pavlovi} (pravnik i sekretar kluba) sa suprugom.

Na sednici Upravnog odbora subotičke sekcije Automobilskog kluba Kraljevine Jugoslavije koja je održana 14. februara 1932.godine predloženo je da se dr Vladislav Manojlovi} izabere za doivotnog predsednika (to je jednoglasno i prihva}eno. Na ovoj funkciji on je ostati sve do smrti 1938. godine.

^lanovi sekcije su nagrađivali plaketama i medaljama zaslužene (ofere. Tako su 1932.godine kao zaslužni nagrađeni slede}i (oferi: Palinkaš Jovan, (ofer dr Vladislava i Joce Manojlovi}a koji je kod njih služio od 4.aprila 1927. godine, srebrnom plaketom je nagrađen (ofer Jakob-i} Konen Vilima, Bošnjak Albe, koji je kod njega služio od 25. septembra 1921. godine i zlatnom plaketom je nagrađen (ofer Gabor Bele, Sebenji Mihajlo koji je kod njega služio od 1.marta 1922.godine.

Tokom 1933. godine dolazi do opadanja broja članova Kluba usled teške ekonomske krize pa se nije pribegavalo energičnoj naplati članarine. Naplata se nije pribegavalo i zbog toga (to bi se usled opadanja broja članova Kluba moglo desiti da dođe do gašenja sekcije u Subotici. Ova sekcija se ne bi mogla ponovo otvoriti jer bi se ona, najverovatnije, uspostavila u Novom Sadu.

^lanovi Automobilskog kluba su osim svoga interesovanja za automobile i automobilizam uopšte, mnogo radili na izgradnji i napretku grada i regije. Ostavljaju}i tradiciju iza sebe, prihvatili su nove ideje i teži napretku i modernizaciji društva. Zalagali su se za izgradnju puta Subotica-Sombor, tražili su od tehničkog odeljka pri Sreskom na-elstvu u Starom Bečeju da se dovede u red Pališki put, radili su na uređivanju prelaza preko železničke pruge Subotica-Horgoš, pred stanicom Pali}i i pred glavnim ulazom u pališki park. Zalagali su se da se uredi put koji spaja grad sa predgrađem Aleksandrovom kao i put koji to predgrađe spaja sa Bačko-Topolskim putem, za postavljanje tabli na granicama kako bi se olakšao put i snalaženja strancima koji su dolazili. Pošto molbama nije udovoljeno Klub je najefikasnije o svom trošku rešavao ove stvari. Table upozorenja da se u Jugoslaviji vozi desnom stranom puta na državnom, francuskom, engleskom i nemačkom jeziku postavljene su kod Horgoša. Zahvaljuju}i ađurnosti u radu strani automobilisti i turisti su dobijali sve potrebne informacije za putovanje kao (to su automobilske karte, razne propagandne brošure, prospekte još pri samom prelazu granice Kraljevine Jugoslavije.(14) ^lanovi Kluba su se zalagali za zabranjivanje skupljanja mitnine (trošarine) kao nezakonitog nameta.

Kralj Aleksandar Karađorđevi} je bio veliki poklonik automobilizma i auto-sporta. Na njegovoj sahrani 1934.godine učestvovala je subotička delegacija članova Kluba sa predsednikom dr Vladislavom Manojlovi}em, potpredsednikom dr Jocom Manojlovi}em i sekretarom dr Milošem Pavlovi}em.

U izveštaju o radu uprave za 1935. godinu navodi se da je automobilizam u opadanju. U Zapisniku redovnog glavnog godišnjeg zbora subotičke sekcije Automobilskog kluba Kraljevine

Jugoslavije navodi se da se ova situacija pripisuje krizi u privredi i lošim putevima, visokim državnim taksama, povišenju državne trošarine na benzin i postupku nadležnih vlasti oko izdavanja putnih isprava.

Proslava desetogodšnjice Automobilskog kluba je održana 26. i 27. oktobra 1935.godine. Održana je sednica predsedništva centrale, a svečanu večeru je priredio u gostinjskom domu predsednik subotičke sekcije dr Vladislav Manojlović. Na večeru su osim članova predsedništva bili pozvani i svi članovi subotičkog Upravnog odbora. Gosti iz Beograda su odseli u hotelu "Zlatno jagnje". Sledećeg dana 27.oktobra, je održana svečana vanredna skupštinska sednica u posebnoj sali restorana "Srpski kralj". Govor je održao dr Velizar Janković prvi potpredsednik centrale i predsednik sekcije Beograd. Bilo je reči o potrebi motorizacije zemlje i u znak priznanja za zasluge na širenju automobilizma i automobilskog turizma, odlikovan je zlatnom klubskom iglom njen predsednik dr Vladislav Manojlović. Potpredsednik sekcije [reger Lajoš, dr Joca Manojlović], Elek Viktor i sekretar dr Miloš Pavlović odlikovani su srebrnom klubskom iglom. Proslava je završena izletom na Pali i obilaskom puta kod granice na Horgošu.

Aktivnosti oko izgradnje međunarodnog puta Calais-Istambul koje su započete u 1935.godini se nastavljaju i dalje. Tom prilikom je tražena energična intervencija centrale u Beogradu, nakon što je izgrađen morskarski deo ovoga puta. Predlog Kluba je bio da se deo transkontinentalnog puta u našoj zemlji izgradi na desnoj strani železničke pruge koja vodi iz Horgoša za Pali.

Predsednik Automobilskog kluba u Subotici je iznenada preminuo 30.maja 1938. godine. Tom prilikom je održana sednica Upravnog odbora subotičke sekcije i odala poslednju gostinjsku večer preminulom predsedniku Kluba. Vladislav Manojlović je od 1925.do 1932.godine svake godine biran jednoglasno za predsednika. Od 1932.godine na predlog potpredsednika [reger Lajoš aklamacijom je izabran za doživotnog predsednika Kluba. Od februara 1939.godine njegovo mesto je zameniti dr Joca Manojlović.Smrtnica je izašla u listu "Napó", a članovi Kluba kao i mnogi prijatelji su učestvovali na sahrani 1.juna 1938.godine. Vladislav Manojlović je radio na razvitku i unapređenju automobilizma na intenzivnoj motorizaciji države i shvatao je značaj automobilizma. Na svečanoj sednici 27.oktobra 1935.godine, povodom proslave desetogodšnjice osnivanja Sekcije u svečanom govoru ističe:"Automobil nije više luksuz, nego praktično saobraćajno sredstvo (irokih masa ljudi, koje služi zemaljskom saobraćaju i narodnoj privredi a ujedno i narodnoj odbrani !"

U drugoj polovini 1938.godine završen je deo međunarodnog puta od državne granice na Horgošu do Srbobrana. Tako je izgrađena ekspozitura na državnoj granici u Horgošu.

Osim rešavanja problematike puteva i automobilizma, u programu rada se nalazilo i pitanje šofera.Na osnovu "Pravilnika o odlikovanju šofera" sekcija je imala pravo da odlikuje zaslužne šofere koji su radili kod jednog poslodavca neprekidno po pet godina. Tako je u toku 1939.godine za besprekornu šofersku službu, predloženo za odlikovanje Gjoroška Aleksandar koji je od 1933.godine radio kao šofer Hartman Josipa (industrijalca) i Stenhardt Aleksandar šofer dr Kalmara Elemira. Centrala u Beogradu je trebalo da izda povelje koje su se izdavale uz svaku

zna-ku. Tokom te godine članovi automobilske sekcije su učestvovali na sportsko-turističkoj turneji kroz Nemačku koja je trajala od 18.juna do 4.jula i obuhvatila je preko 4000 kilometara. Te godine održane su i I međunarodne automobilske i motociklističke trke 3. septembra u Beogradu.

Situacija u Kraljevini Jugoslaviji i državne prilike počinju da se menjaju od avgusta 1939. godine kada je formirana Banovina Hrvatska. Društvene prilike odražavaju se i na rad Automobilskog kluba. Do tada centralizovani rad i uprava doživljavaju svoje promene u smeru decentralizacije. Naime, 27.septembra Upravni odbor sekcije Zagreb je podneo predlog za likvidaciju Automobilskog kluba Kraljevine Jugoslavije i osnivanje narodnih automobilskih klubova (Srpskog, Hrvatskog i Slovenačkog), odnosno saveza automobilskih klubova Kraljevine Jugoslavije. Splitska sekcija daje predlog po kome bi sve sekcije AKKJ postali samostalni automobilski klubovi. Subotički klub tada rešava da ako do te reorganizacije dođe, stalno sedište novog saveza bude u Beogradu. Sednica Skupštine centrale Kluba je održana 11.februara 1940.godine u Zagrebu na kojoj je prihvaćen sporazum o likvidaciji celokupne imovine centrale Automobilskog kluba Kraljevine Jugoslavije prema kojem subotičkoj sekciji pripada suma od 39.210 dinara.

Nakon formiranja Banovine Hrvatske došlo je do decentralizacije u radu

Automobilskog kluba i formiranja slovenačkih, hrvatskih i srpskih klubova. U zapisniku sa sednice subotičkog kluba od 2.marta 1941.godine pominje se subotička sekcija kao deo Srpskog Automobilskog kluba. Ovaj zapisnik sa sednice Upravnog odbora je poslednji koji je vođen na srpskom jeziku. Tom sednicom je predsedavao dr Miloš Pavlović koji je ujedno bio i sekretar kluba, a na sednici su bili još prisutni [reger Lajoš kao potpredsednik, Balog Antun, Borošić Vladimir, dr Jene Engelman, Gabor Bela i dr Mirko [ulman. Marta 1940.godine za I potpredsednika Srpskog Automobilskog kluba je izabran dr Joca Manojlović predsednik subotičke sekcije.

Uskoro dolazi do početka Drugog svetskog rata i okupacije zemlje. Iz ovoga perioda je sačuvano još tri zapisnika sa sednice Automobilskog kluba. Ti zapisnici su od 26.oktobra 1941.godine i pisani su na mađarskom jeziku. Kao predsednik se pominje dr Joca Manojlović a sekretar dr Miloš Pavlović. Zapisnici su pisani još 8.marta 1942.godine i 26.marta 1942.godine.

Poslednji zapis u kome se pominje rad subotičkog Automobilskog kluba datira od 11.jula 1943.godine pod nazivom Severnobački Automobilski klub ("Északbácskai Automobil Klubnak") sa predsednikom [reger Lajoš (Schréger Lajos).

^LANOVI KLUBA

Broj onih koji su bili u-lanjeni u Automobilski klub Kraljevine Jugoslavije je bio tokom godina promenljiv. Najmanji broj -lanova je bio u vreme osnivanja Kluba kada se na osniva-koj skup{tini potpisalo 29 lica. Najve}i broj -lanova se bele`i 1939.godine sa 88 -lanova.

Broj -lanova Kluba po godinama je bio slede}i:

GODINA	BROJ ^LANOVA
-1924.	29
-1925.	30
-1927.	48
-1928.	51
-1929.	53
-1930.	50
-1932.	44
-1933.	41
-1937.	56
-1938.	74
-1939.	88
-1940.	40

Od 1927.godine u tripticima Kluba se nalaze imena onih koji su se u-lanjivali i istupili iz -lanstva po mesecima i godinama (15):

1927:

novi -lanovi: dr Dezider Hes (Dezider Hôsz) lekar

juli-novi -lanovi: Jovan Lelbah, posednik iz Baj{e, dr Bela Terek (Belá Török), lekar
istupili: Pera Vujkovi}, trgovac, Bra}a Ruf (Ruff), trgovci-industrijalci, Andrija Reok (A.Reök),
posednik

avgust-novi -lanovi: dr Zvonimir Pi{kuli}, advokat, Aleksandar Ingus, posednik,
"Halbror i drug", trgovci

istupili: Mik{a Rotbort, trgovac, Nikola Halbror, trgovac, Bela Piukovi}, trgovac, "Zorka d.d.",
trgovci

septembar-decembar

istupili: "Hrana d.d." iz Kule, dr Branko Pecarski, advokat iz Sente

1928:

januar-maj

novi -lanovi: dr Aurel Paj`, posednik iz Bo-ara, Tihomir Kalmar, posednik iz Zobnatice, dr
Mirko {ulman, industrijalac iz Subotice, Du{an Manojlovi}, veliki `upan, Bra}a Va{ trgovci iz
Sente

istupili: Franjo Bede (Bedô), trgovac, Hajdu{ko i Herman, trgovci, Maksa Horovic, trgovac iz B.
Palanke, Pavle Keleman, trgovac iz Sente, dr Zvonimir Pi{kuli}, advokat Leo Polak, trgovac iz
Sente, Koloman Sene{, trgovac

juli-novembar

novi: Bata Geza, elektri-ar iz Stare Kanji`e, Halbror Ladislav, posednik, Jerkovi} Mate, posednik,
Ki{ Viola, iz Malog I|o{a, Or-ik Petar, posednik iz Ade, dr Ivan Reok (Reök), lekar, Vamo{er
De`e, posednik iz Baj{e, Vince De`e, posednik

decembar

istupili: dr Bela Terek (Török), lekar, Henrih Levental (Löventhal), trgovac, dr Imre `er|,
advokat

1929:

januar-mart

novi: Rozemberg Imre, trgovac iz Starog Be-eja

istupili: Kelemen Imre, trgovac iz Sente, Halbror Ladislav, posednik iz Subotice

april-decembar

novi: Budi{in Lazo, posednik, C.Mc. Daniel Mauris (Maurice), doma}ica, Dr Kalmar Elemer,
advokat, Pinter Franjo, posednik, Reok Andor (Reök), posednik Horgo{, Dr Santo Gabor, lekar,
Stipi} Stevan, posednik, "Zorka d.d.", hemijska industrija

istupili: dr Miladinovi} Radivoj, kraljevski javni bele`nik, Or-ik Petar, posednik Ada, Sabo Franjo,
posednik, Berger Leo, fabrikant iz Sente, Ki} Viola, posednik Mali I|o{

1930:

januar-juni

novi: "Op{ta Kreditna d.d." banka, Subotica, Ajsler @iga, industrijalac, Barta Ladislav, trgovac, dr
Reok Ivan (Reök), lekar

juli-septembar

novi: Forga- Dezider, industrijalac

istupio: Bokar Bela, trgovac iz Sente

oktobar-decembar

istupili: dr Santo Gavro, lekar

1931:

januar-mart

novi: Pletikosi} Andrija, kraljevski javni bele`nik iz Ba-ke Topole, Pili{ Josif, direktor Op{te
Kreditne banke d.d. iz Subotice

istupili: [el `er| (Schellus H. Georg), direktor Elektri-ne centrale iz Subotice, Korhec Julije,
industrijalac, dr Gluhstal Geza (Glüchstal Geza) lekar iz Sente, Ba{ Andrija, apotekar iz

^antavira, Hajnrih Koloman, posednik iz Kraljevog Brega, "Barzel d.d.", trgovina gvo`em, Manojlovi} Du{an, industrijalac

novi: dr Gotva Jovan, posednik iz Starog Be-eja

istupili: Lelbah Stevan, posednik iz Tele-ke, Gajer Petar, posednik iz Crvenke, dr Ki[Josif, direktor banke iz Subotice

juli-septembar

novi:"Barzel d.d.", Hes Alojz (Hess), dorektor Elektri-ne centrale iz Velike Kikinde

istupio:Malba{ki Svetislav, posednik iz Srpskog Krstura

oktobar-decembar

novi: Doj- Mirko (Deutsch Mirko), trgovac

novi: Bolin Stevan, industrijalac iz Velike Kikinde, Elek Viktor, direktor {e}erane iz Velikog Be-kereka, Fridrih Jovan (Fridrich), direktor pivare iz Velikog Be-kereka, Kraus Julije, trgovac iz Velikog Be-kereka, Lederer \or|e , posednik iz ^oke, dr Zagorac Ivan, kraljevski javni bele`nik iz Sente

istupili: Halbror Nikola, {pediter, Terlej Balint (Törley Bálint), posednik, C.Mc. Daniel Mauris (Maurice), doma}ica

1932:

januar-februar

novi: dr Revli Ljudevit (Révly), lekar, dr Pavlovi} Milo{, pravnik, penzionisani na-elnik Direkcije `eljeznica

istupili: Bra}a Va{, trgovci iz Sente, Bata Geza, mehani-ar iz Stare Kanji`e, Bon Stevan (Bohn), industrijalac iz Velike Kikinde, dr Nej Ladislav, lekar, dr Pej` Aurel, posednik iz Vajske

juli-septembar

novi:Lelbah Jovan (Lelbach), posednik iz Baj{e, dr Pavlovi} \oka, advokat iz Velikog Be-kereka

oktobar-decembar

istupili: dr Falkone Arpad, posednik iz Baj{e, dr Hes Dezider (Hôsz), lekar, Presburger Ernest (Pressburger), trgovac, bra}a Pletl, tvorni-ari, [varc Rudolf (Schvartz Rudolf), inspektor {e}erane

istupili: Fridrih Jovan, direktor pivare iz Velikog Be-kereka, Ingus Aleksandar, posednik sa Pali}a, Vamo{er Dezider, posednik iz Baj{e, Pinter Franjo iz Subotice

juli-septembar

novi: In`injer Boberi} Mladen, direktor Elektri-ne centrale iz Velikog Be-kereka

oktobar-decembar

istupili: "Barzel d.d.", trgova-ka radnja iz Subotice, Birka{ Stevan, posednik iz Subotice, Ki{ Karlo, posednik, Kraus Julije ml.trgovac iz Velikog Be-kereka

1934:

novi: dr Manojlovi} Samko, lekar, Kemenj Mirko, trgovac, Veber Viktor, inspektor {e}erane iz Velikog Be-kereka

juli-septembar

novi: udovica Hartman Rafaela, industrijalac

istupili: Forga- Dezider, industrijalac iz Ba-ke Topole, dr Reok Andrija, posednik iz Horgo{a

1935:

januar-juni

novi: Doj- Karlo (Deutsch), industrijalac iz Stare Kanji`e, Vajcenfeld Koloman (Veitzenfeld), veletrgovac, Ba{ Andrija, apotekar iz ^antavira

istupili: Doj- Mirko (Deutsch), trgovac iz Subotice, Dr Gortva Jovan, posednik iz Starog Be-eja, Hes Alojz (Hess Alois), industrijalac iz Velike Kikinde

juli-oktobar

novi: Gajer Henrih, posednik iz Ba-ke Topole, Erde{ Emil (Erdős), trgovac iz Velike Kikinde

istupili: Presburger Ernest, trgovac, Stejni} Stevan, posednik

novembar-decembar

novi: Berenji Adalbert, posednik

istupili: Rozemberg Jene, trgovac

1936:

januar-mart

novi: Boro{i} Vladimir, trgovac, Holander (Hollander) A.D., trgovac

istupio: [varc Rudolf, privatni -inovnik iz Petrograda, Vince Dezider, posednik

april-juni: Seic Josif (Seitz), trgovac iz Stare Moravice, Varga Pavle, trgovac

juli-septembar

novi: Halbror Nikola, {pediter, Dr [ilman Andrija, lekar

oktobar-decembar

novi: Erenji Armin, trgovac iz Horgo{a, Goldner Emil, industrijalac

1937:

juli-mart

novi: Boral Martin, trgovac iz Petrograda, Dukovi} Antun, posednik iz Baj{e, Presburger Ernest, trgovac, Vukovi} Luka, trgovac, Telbis Franja, posednik iz Velike Kikinde

istupili: In` . Boberi} Mladen, direktor Elektri-ne centrale iz Petrograda, Budu{in Laza ml.,

posednik iz Velike Kikinde, [afer \ula, posednik iz Kuta{puste, [reger Mirko, trgovac

april-juni

novi: Hajzler Beno, trgovac, Fenjve{ l`o, trgovac iz Petrograda

juli-septembar

novi: Rot Marcel (Roth), industrijalac iz Martono{a, Vojni} Julije, posednik, Me|anski Fedor,

posednik, [vebler Jovan, trgovac iz Feketi}a, Etve{ Antun (Eötvös), privatni -inovnik, Kosti}

Nikola, privatni -inovnik, Sabo Albert, automonter iz Subotice

1938:

januar-juni

novi: Broder Nikola (Bröder), {pediter, Dohanj Oto (Dohány Otto), trgovac, \arla{ Jovan (Gyárlás Jovan), industrijalac iz Petrograda, Korhec Julije, industrijalac iz ^oke, Puf Josip (Puff), industrijalac iz Ba-ke Topole, Pinc Konrad (Pintz), industrijalac iz Velike Kikinde, Ungar Jovan, posednik, [ojteri Nikola, advokat iz Petrograda, dr Singer Adolf, lekar, dr [tajner Mirko (Steiner), lekar iz Srpske Crnje

istupili: Berenji Adalbert, penzioner, dr Manojlovi} Vladislav, kraljevski javni bele`nik (umro)

juli-decembar

novi: dr Gomba{ Dezider, posednik iz Starog Be-eja, dr Hausman Valter (Walter), bakteriolog, Mihels Jovan, posednik iz Velike Kikinde

1939:

januar-mart

novi: Ingus Aleksandar, industrijalac iz Subotice, Juri} B. Marko, posednik iz Subotice, Lenhart Martin, industrijalac iz Crnje, Rudi} Mihajlo, posednik iz Sente, Sadecki Stevan, posednik, inž. Stilinovi} Zvonimir, direktor Elektri-ne centrale
istupili: Presburger Ernest, veletrgovac

1941:

januar-decembar

istupili: Doj- Karolj (Deutsch), industrijalac, Dukovi} Antun, posednik iz Baj{e, Goldner Emil, industrijalac, Dr Hausman Valter (Hausmann Walter), bakteriolog, Hajzler Beno, trgovac, "Holander" A.D., in`. Konrat Kornelije (Konrath), Kostij Nikola, trgovac, dr Manojlovi} Samko, lekar, [ajteri Nikola, advokat iz Petrovgrada, in`. Stilinovi} Zvonimir, direktor Elektri-ne centrale, dr Singer Adolf, lekar, Tolbis Franja, posednik iz Velike Kikinde, Varga Pavle, trgovac, "Zorka" A.D.,industrijsko preduze}e, Elek Viktor, direktor fabrike {e}era iz Petrovgrada, dr Pavlovi} Milo{, penzioner.

Broj -lanova Automobilskog kluba se razlikovao iz godine u godinu. Broj -lanova je bio najve}i u 1939. godini kada je iznosio 88, da bi se ve} naredne godine taj broj prepolovio.

Rad Automobilskog kluba je povezan sa jednim vremenom i njegovim doga|ajima.

^lanovi Kluba su bili uglavnom gra|ani Subotice i okoline, a me|usobno su se razlikovali po zanimanju, godinama i po svojim imovinskim mogu}nostima. Me|utim zajedni-ka crta svakog pojedinca u-lanjenog u ovaj Klub je bila prava ljubav prema automobilima i svemu {to je bilo u vezi sa njima. O tome najbolje govori pismo koje je dugogodi{nji predsednik Kluba dr Vladislav Manojlovi} uputio gradskom Senatu 1927.godine:

"Ovom Klubu je dodu{e poznata dobra namera grada Subotice, da `eli dovesti u red kaldrmu na{ih ulica, (Kara|or|ev trg, Aleksandrova ulica itd.) no ipak smatra za svoju du`nost upozoriti Slavni Naslov, da je u interesu ugleda na{ega na granici nalaze}eg se grada, a i cele na{e zemlje, da se ova dobra namera -im pre sprovede u delo, a da se na{a skoro potpuna kaldrma najhitnije popravi. Isto tako je ovom Klubu -ast zamoliti gradski Senat, da bi iz toga razloga preduzeo potrebne korake, da se i pali}ki put -im pre popravi, jer svako treba voditi ra-una i o tome, da na{ grad-naro-ito po{to na granici le`i-bude pristupa-an sa sve strane automobilom. Sada{nje stanje i toga puta nije ni malo laskavo za na{ Grad, osobito danas, kada se susedne dr`ave uvek intenzivnije interesuju za nas i kada interesanti uvek i vi{e ba{ automobilom pose}uju na{u zemlju. Kona-no nam je -ast skrenuti pa`nju Gradskom Senatu i na okolnost, da u na{em Gradu jo{ uvek nije utvr|ena tarifa autotaksima, tako da sopstvenici istih rade, {ta ho}e. To je stanje, koje se ne bi smelo vi{e trpeti i zato molimo, da se i ovoj anomaliji stane na put.Ove su sve takve `elje, koje su potpuno opravdane i zato smo uvereni, da }e Slavni Naslov na{im skromnim `eljama iza}i u susret."

Sa po{tovanjem
V.Manojlovi}
predsednik

NAPOMENE :

1. Istorijski arhiv Subotica, F:54, Zapisnici 1924-1943, 2.
2. Isto
3. Istorijski arhiv Subotica, F:54, Zapisnici 1924-1943, 4.
4. Istorijski arhiv Subotica, F:47, Zapisnik Senata br. P.S. 78, 10268/1926.
5. Napomena autora
6. Napomena autora: Automobilski klub se poslednji put pominje u spisima 3. oktobra 1943. godine pod nazivom "Északbácskai Automobil klubnak".
7. Istorijski arhiv Subotica, F:47, XXIV 65/1927.
8. Kosta Petrovi}, Subotica i kupali{te Pali}, 1928, 23.
9. Kosta Petrovi}, Subotica i kupali{te Pali}, 1928, 80.
10. Mirko Kosi}, Privreda Vojvodine u 1929. godini, 1929, 81.
11. Mirko Kosi}, Privreda Vojvodine u 1929.godini, 1929, 38.
12. Istorijski arhiv Subotica, F:47, Zapisnik Senata 1926. broj 5 P.S. 4073/1926.
13. Istorijski arhiv Subotica, F:54, Zapisnici Upravnog odbora suboti-ke sekcije, 2.juna 1929, 4.
14. Istorijski arhiv Subotica, F:54, Prepiska 1933, 89/1933.
15. Napomena autora: imena li-nosti sa njihovim zanimanjem su data u originalu kako je pisalo u tripticima.

ZUSAMMENFASSUNG

Der Automobilklub in Subotica , als Sektion des Landesautomobilklubs ist am 23.januar 1925. gegründet. Für die Mitgliedschaft stand das Interesse für den Automobilsport auf erster Stelle ohne Rücksicht auf National-, Religions- oder Fachverschiedenheiten. Der Vorsitzende des Klubs war Dr. Vladislav Manojlovi} (1869-1938). Er erfüllte diesen Posten bis zu seinem Tode bzw. bis dem Jahre 1938. Diese Funktion bekam nach ihm Dr. Joca Manojlovi}. Die Mitgliedschaft des Klubs hat großen Beitrag zu dem Ausbau der Stadt und der Region gegeben. Zufolge ihrer Unterstützung ist die Autostraße Subotica - Sombor ausgebaut, die Pali}er Straße , die Übergangsstellen über die Eisenbahnstrecke am Pali} und am Eingang ins Park eingerichtet. Auf ihre Initiative sind der Straßen entlang Verkehrszeichen aufgestellt. Es wurden verschiedene Publikationen und Karten in Fremdsprachen gedruckt, Ausflüge organisiert. Auf diese Weise wollte man das Tourismus anspornen. Infolge staatlicher Veränderungen ist auch zur Dezentralisation des Automobilklubs gekommen. Gegründet wurde der slowenische, kroatische und serbische Klub. Die Sektion in Subotica gehörte zu dem serbischen Automobilklub. Zum letzten Mal ist der Automobilklub in Subotica in einem Dokument von 11.juli 1943. erwähnt, und zwar als " Automobilklub Nord-Ba-ka " (Úszakbácskai Automobilklub) mit Lajos Schräger als Vorsitzenden.

